

УДК 334.73.021

О. В. Манжуракандидат економічних наук, заступник директора
Полтавського кооперативного технікуму, Україна
manzhura11@ukr.net

ПРОБЛЕМИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНИ

Анотація. У статті досліджено актуальні проблеми реорганізації системи споживчої кооперації України в контексті прийнятої стратегії реформування галузі. Формалізовано організаційну структуру системи споживчої кооперації України, здійснено критичну оцінку правових засад її функціонування і обґрунтування на цій основі рекомендацій із реорганізації системи споживчої кооперації України, орієнтованих на її адаптацію до ринкових засад господарювання. Використано такі методи дослідження: аналіз і синтез, формалізація, ієрархія, порівняльне правознавство. Основний науковий результат статті полягає в обґрунтуванні нової організаційно-економічної моделі функціонування споживчої кооперації, визначенні нових принципів ієрархічної структурної будови її системи, створення спілок споживчих товариств і перетворення споживчих товариств у підприємницькі структури. Зроблено акцент на аналізі пріоритетних функцій споживчих спілок із реалізації кооперативної політики, захисту прав та інтересів членів, виконання делегованих повноважень.

Ключові слова: споживча кооперація, організаційно-економічна модель, ієрархічна структурна будова, реорганізація.

А. В. Манжура

кандидат економічних наук, заступник директора Полтавського кооперативного технікуму, Україна

ПРОБЛЕМЫ РЕОРГАНИЗАЦИИ СИСТЕМЫ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОЙ КООПЕРАЦИИ УКРАИНЫ

Аннотация. В статье исследованы актуальные проблемы реорганизации системы потребительской кооперации Украины в контексте принятой стратегии реформирования отрасли. Формализована организационная структура системы потребительской кооперации Украины, осуществлена критическая оценка правовых принципов ее функционирования и обоснование на этой основе рекомендаций по реорганизации системы потребительской кооперации Украины, ориентированных на ее адаптацию к рыночным принципам хозяйствования. Используются такие методы исследования: анализ и синтез, формализация, иерархия, сравнительное правоведение. Основным научным результатом статьи заключается в обосновании новой организационно-экономической модели функционирования потребительской кооперации, определении новых принципов иерархического структурного построения ее системы, создания союзов потребительских обществ и преобразования потребительских обществ в предпринимательские структуры. Сделан акцент на анализе приоритетных функций потребительских союзов по реализации кооперативной политики, защите прав и интересов членов, выполнение делегированных полномочий.

Ключевые слова: потребительская кооперация, организационно-экономическая модель, иерархическое структурное построение, реорганизация.

Oleksandr Manzura

Ph.D. in Economics, Deputy Director of Poltava Cooperative College, Ukraine

PROBLEMS OF THE CONSUMER COOPERATIVES SYSTEM REORGANIZING IN UKRAINE

Abstract. The current problems of the consumer cooperatives reorganizing in Ukraine within the context of the sector strategy reforming have been studied. The article's purpose is to formalize the organizational structure of the consumer cooperatives system in Ukraine; to carry out critical assessment of the legal principles of its functioning and under this to rationalize the recommendations for reorganizing the consumer cooperatives system in Ukraine, which are focused on its adaptation to the market economic principles. The following search methods have been used: analysis and synthesis, formalization, hierarchy, comparative law. The main result of the article is the scientific justifying a new organizational and economic model of the consumer cooperatives system functioning. The new principles of hierarchical structural construction of such system have been developed through creating the alliances of consumer associations and consumer associations transforming into business organizations. The main accent has been given to the priority function of consumer associations for implementation of the cooperative policy; protection the rights and interests of their members; execution the delegated powers.

Key words: consumer cooperatives; organizational and economic model; hierarchical block structure; reorganization.

JEL Classification: Q13, D11, E20, E27, L20, J54

Постановка проблеми. Система споживчої кооперації України, сформована в рамках радянської системи господарювання, дуже повільно адаптується до ринкових умов. Останнім часом спостерігаються позитивні тенденції її розвитку, зокрема: розширення горизонтальних зв'язків та економічної самостійності суб'єктів господарювання, інтеграція галузей діяльності підприємств і організацій, посилення взаємозумовленості структурних елементів системи управління [1, с. 9]. Але організаційні форми та структури управління в системі споживчої кооперації стають перепонами для ринкових змін. Наведені обставини свідчать про необхідність перегляду засад організації системи споживчої кооперації. Специфіка побудови підприємств і організацій системи споживчої кооперації, у тому числі в торгівлі, порядок їх підпорядкування спілкам споживчих товариств різного рівня вимагає розв'язання проблеми розподілу відповідальності за здійснення функцій управління [2, с. 264]. Окремі напрями реорганізації системи споживчої коо-

перації окреслено в рішеннях з'їзду споживчої кооперації України, Стратегії розвитку споживчої кооперації України (2004–2015 рр.) [3], Програмі подальшого реформування системи споживчої кооперації України [4].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Споживча кооперація має багатовікову історію та поширення в усьому світі, що відбивається у працях зарубіжних учених, серед яких: Дж. Берчал (*J. Birchall*) [5], Е. Фурлоус (*E. Furlough*), К. Стрикверда (*C. Strikwerda*) [6], Т. Ямашіта (*T. Yamashita*) [7]. Проблеми функціонування споживчих товариств, торговельних підприємств перебувають у центрі уваги багатьох українських науковців. Зокрема Корсак В. сформульовано поняття «торговий імператив» як одну із причин виникнення нових форматів [8, с. 68], Окуневою О. В. представлено моделі сучасного розвитку роздрібно-торгівлі [9, с. 61], Алієвою Х. проведено порівняльно-правовий аналіз реформування організаційно-правових форм сільськогосподарського виробництва в Україні та

Російській Федерації [10, с. 225], Гайдук І. О. акцентує увагу на вкрай неповному використанні ресурсів у кооперативній системі України [11, с. 8]. Серед стратегічних напрямів реформування системи відносин споживчої кооперації Куцик В., Красько Г. виділяють: зміцнення міжгалузевих зв'язків; оптимізацію кількості підприємств, їх територіального розміщення; використання ринкових методів господарювання, нових організаційних моделей підприємств та сучасних інноваційних технологій [12, с. 261]. Утім, проблеми реорганізації системи споживчої кооперації відповідно до принципів ринкової економіки потребують подальшого дослідження.

Метою статті є формалізація організаційної структури системи споживчої кооперації України, критична оцінка правових засад її функціонування та обґрунтування на цій основі рекомендацій із реорганізації системи споживчої кооперації України, спрямованих на її адаптацію до ринкових засад господарювання.

Основні результати дослідження. Функціонування будь-якої соціально-економічної системи потребує певної її організаційної форми управління, під якою розуміють спосіб поєднання структурних частин в єдине ціле відповідно до завдань та цілей функціонування системи. Сучасні споживчі товариства у господарсько-економічному аспекті – це великі торгово-виробничі комплекси, які мають відповідну внутрішню структуру управління.

Багатогалузєва господарська і соціальна діяльність споживчої кооперації передбачає застосування відповідних, специфічних для неї, організаційних форм управління. Внутрішня структура споживчої кооперації України формувалася протягом багатьох десятиліть як складна багаторівнева система та мала за мету забезпечення цілісності системи, а також її централізації у прийнятті основних рішень.

Споживча кооперація в Україні – система самоврядних організацій громадян (споживчих товариств, їх спілок, об'єднань), а також підприємств та установ цих організацій, яка є самостійною організаційною формою кооперативного руху. Ієрархія ланок управління споживчою кооперацією України охоплює такі організаційні форми управління: Центральна спілка споживчих товариств України (Укоопспілка), обласна спілка споживчих товариств (Кримспоживспілка), райспоживспілка, споживче товариство (міське, районне, сільське). Первинною ланкою споживчої кооперації є споживче товариство – самоврядна організація громадян, які на основі добровільності членства, майнової участі та взаємодопомоги об'єднуються для спільної господарської діяльності з метою колективного організованого забезпечення своїх економічних і соціальних інтересів. Кожний член споживчого товариства має частку в його майні.

Споживче товариство є юридичною особою та діє на основі статуту. Споживчі товариства можуть на добровільних засадах об'єднуватися у спілки, інші форми об'єднання, передбачені законом, єдину спілку споживчих товариств України і мають право вільного виходу із них. Взаємовідносини між споживчими товариствами та спілками ґрунтуються на договірних засадах.

Спілки споживчих товариств, з одного боку, виступають самостійними суб'єктами господарювання і ведуть власну господарську діяльність, а з другого – виконують координаційні, організаційні, представницькі, інші делеговані функції. Вони надають споживчим товариствам практичну допомогу у здійсненні господарської діяльності, упровадженні у практику досягнень науково-технічного прогресу, передового досвіду, проводять науково-дослідні та дослідно-практичні роботи, підготовку й підвищення кваліфікації кадрів, вирішують господарські суперечки між організаціями і підприємствами споживчої кооперації.

Райспоживспілка як організаційна форма управління споживчою кооперацією засновується на добровільних засадах споживчими товариствами певного адміністративного району. До її складу можуть входити й інші кооперативні, державні та громадські організації, господарські

товариства. Щодо об'єднаних споживчих товариств райспоживспілка виконує делеговані їй споживчими товариствами загальні функції управління. Крім того, райспоживспілка здійснює власну господарську діяльність у різних галузях: роздрібній і оптовій торгівлі, громадському харчуванні, виробництві, заготівлях, сільському господарстві.

Обласна споживспілка на добровільних засадах входить до складу Центральної спілки споживчих товариств України (Укоопспілка), виконує зобов'язання членів спілки, визначених Статутом Укоопспілки та має право вільного виходу з неї. Відповідно до своїх статутних цілей і завдань вона може на договірних засадах входити до кооперативних, громадських, інших об'єднань, спілок споживчих товариств; бути учасником (засновником) господарських товариств та інших суб'єктів господарювання зі збереженням повної господарської самостійності й прав юридичної особи.

Обласна споживспілка делегує Укоопспілці додатково до функцій, передбачених законами України «Про кооперацію» і «Про споживчу кооперацію» та її Статутом, частину своїх повноважень і виконання окремих функцій. Конкретні умови делегування повноважень та функцій визначаються Радою споживспілки і Правлінням Укоопспілки й закріплюються в договорі, що укладається між споживспілкою та Укоопспілкою. Право підпису договору надається голові Правління споживспілки.

Центральна спілка споживчих товариств України (Укоопспілка) – всеукраїнська некомерційна організація, діяльність якої спрямована на представництво і захист інтересів споживчих товариств, спілок та їх членів у відповідних державних і міжнародних організаціях. Укоопспілка також відповідає за координацію дій членів кооперації, розвиток та просування кооперативних ідей. Вона об'єднує на добровільній основі Кримспоживспілку, Вінницьку, Волинську, Дніпропетровську, Донецьку, Житомирську, Закарпатську, Запорізьку, Івано-Франківську, Кировоградську, Луганську, Львівську, Миколаївську, Одеську, Полтавську, Рівненську, Сумську, Тернопільську, Херсонську, Хмельницьку, Черкаську, Чернівецьку, Чернігівську обласні спілки споживчих товариств, Броварську, Києво-Святошинську, Макарівську районні спілки споживчих товариств, Барішівське, Бориспільське, Вишгородське, Володарське, Кагарлицьке, Миронівське, Переяслав-Хмельницьке, Таращанське, Фастівське районні споживчі товариства Київської області, Київське міське споживче товариство.

За даними на 01.01.2012 р., Укоопспілка об'єднує Кримську республіканську спілку споживчих товариств, 21 обласну споживспілку, 188 районних споживспілок, 179 районних споживчих товариств, 1670 споживчих товариств. Водночас, устрій системи Укоопспілки не повною мірою відповідає положенням Закону України «Про споживчу кооперацію» [13]. Відповідно до ст. 8 цього Закону «об'єднуватися у місцеві спілки, в тому числі Центральну спілку споживчих товариств України» можуть лише споживчі товариства. На практиці членами обласних спілок, окрім споживчих товариств, є райспоживспілки, а членами Укоопспілки – Кримспоживспілка, обласні та районні спілки споживчих товариств, окремі споживчі товариства. Це зумовлює суперечливість підстав, на яких споживспілки виконують свої повноваження і функції, оскільки вони не завжди були делеговані їм споживчими товариствами.

Правовий статус споживчих товариств та їх об'єднань є неоднозначно врегульованим. Закон України «Про кооперацію» визначає споживчий кооператив (споживче товариство) як кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для організації торговельного обслуговування, заготівель сільськогосподарської продукції, сировини, виробництва продукції та надання інших послуг з метою задоволення споживчих потреб його членів [14]. Отже, споживче товариство і споживчий кооператив, з правової точки зору, тотожні, але кооператив є більш широким поняттям порівняно зі споживчим товариством. Стаття 94 Господарського ко-

дексу України визначає кооперативи як добровільні об'єднання громадян задля спільного вирішення ними економічних, соціально-побутових та інших питань, які можуть створюватися в різних галузях (виробничі, споживчі, житлові тощо). Відповідно до ст. 86 Цивільного кодексу України непідприємницькі товариства (кооперативи, крім виробничих, об'єднання громадян тощо) й установи можуть поряд зі своєю основною діяльністю здійснювати підприємницьку діяльність, якщо інше не встановлено законом і якщо ця діяльність відповідає меті, для якої вони були створені, та сприяє її досягненню [15].

У Господарському кодексі України статус кооперативів та їх об'єднань визначається у главі 10 «Підприємства колективної власності», якими визнаються корпоративні або унітарні підприємства, що діють на основі колективної власності засновника (засновників) [16]. Згідно зі статтею 111 Господарського кодексу України споживчі товариства, їх спілки (об'єднання) можуть утворювати для здійснення своїх статутних цілей підприємства, установи та інші суб'єкти господарювання. Підприємствами споживчої кооперації визнаються унітарні або корпоративні підприємства, засновані споживчим товариством (товариствами) або спілкою (об'єднанням) споживчих товариств заради здійснення статутних цілей цих товариств, спілок (об'єднань). Стаття 93 Господарського кодексу України надає перелік підприємств колективної власності: виробничі кооперативи, підприємства споживчої кооперації, підприємства громадських та релігійних організацій, інші підприємства, передбачені законом. Виходить, що з укаazanого переліку випадають інші кооперативи (сільськогосподарські, сервісні) і споживчі товариства, оскільки підприємства та організації споживчої кооперації не отождні споживчому товариству.

Значною проблемою в системі споживчої кооперації є втрата балансу між централізацією і децентралізацією у прийнятті управлінських та господарських рішень: рішення, які мають ухвалюватися на місцях самостійно, потребують численних централізованих погоджень. Наприклад, питання ліквідації, реорганізації, продажу, передачі споживчого товариства, споживспілки, їх спільного, кооперативного, власного підприємства (далі – юридичної особи) вноситься на розгляд вищого органу управління споживчого товариства, споживспілки, підприємства правлінням споживчого товариства, споживспілки після одержання попередньої згоди (постанови) [17]:

- правління райспоживспілки та райкому профспілки працівників споживчої кооперації (стосовно юридичних осіб – членів райспоживспілки);
- правління Кримспоживспілки, облспоживспілки й обкому профспілки працівників споживчої кооперації (стосовно юридичних осіб – членів Кримспоживспілки, облспоживспілки);
- правління Центральної спілки споживчих товариств України (Укоопспілки) та Центрального комітету профспілки працівників споживчої кооперації України (стосовно юридичних осіб – членів Укоопспілки).

Взаємопов'язаність усіх ланок у системі споживчої кооперації (відносини членства між споживчими товариствами і спілками) може використовуватися зацікавленими особами для здійснення тиску на споживчі товариства чи їх спілки з метою заволодіння їхнім майном.

Метою реорганізації системи споживчої кооперації є вихід на нову організаційно-економічну модель її функціонування. Суб'єкти господарювання споживчої кооперації мають отримати організаційну та економічну самостійність, використовувати у широких масштабах підприємницькі форми діяльності. Ринкова орієнтація розвитку кооперативних підприємств не суперечить принципам і суті споживчої кооперації й не є свідченням перетворення споживчих товариств та спілок на підприємницькі структури. Вона повинна зміцнити конкурентні позиції суб'єктів господарювання, підвищити ефективність їх функціонування й забезпечити поєднання особистих, колективних і суспільних інтересів.

Висновки

1. В основі побудови системи споживчої кооперації України доцільно залишити ієрархічну структуру, але засновану на інших принципах. Статус суб'єкта господарської діяльності доцільно залишити тільки за споживчими товариствами. Нинішні спілки споживчих товариств, які ведуть господарську діяльність і мають на своїх балансах майно та кооперативний капітал, доцільно перетворити на споживчі товариства. 2. Необхідно передбачити законодавчу можливість створення облспоживспілок (Кримспоживспілки) споживчими спілками районного рівня, Укоопспілки – Кримспоживспілкою і споживчими спілками обласного рівня, а також можливість перетворення споживчих товариств як непідприємницьких товариств у підприємницькі юридичні особи. 3. Реорганізація системи споживчої кооперації має здійснюватися шляхом розформування існуючих і створення нових облспоживспілок, Кримспоживспілки та Укоопспілки, основними функціями яких стануть реалізація кооперативної політики, захист прав та інтересів членів, виконання делегованих повноважень.

Перспективи подальших досліджень полягають в обґрунтуванні методичних положень щодо проведення кооперативної політики спілками споживчих товариств.

Література

1. Біловол П. І. Формування організаційних форм і структур управління організацій і підприємств системи споживчої кооперації в умовах становлення ринкових відносин : автореф. дис. ...канд. екон. наук: 08.06.02 / Полтавський ун-т споживчої кооперації України Укоопспілки і Міністерства освіти і науки України. – Полтава, 2002. – 23 с.
2. Панченко В. А. Організаційно-розпорядче регламентування в системі управління якістю організацій споживчої кооперації / В. А. Панченко, Л. А. Рибалко-Рак // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 4(54). – С. 263–267.
3. Стратегія розвитку споживчої кооперації України (2004–2015 рр.), затверджена Постановою XIX з'їзду споживчої кооперації України 23.03.2004 р. – К. : Укоопспілка, 2004. – 62 с.
4. Про Програму подальшого реформування споживчої кооперації України : Постанова XXI (позачергового) з'їзду споживчої кооперації України від 4 жовтня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.licasoft.com.ua/index.php/component/lica/?href=0&view=text&base=1&id=1235091&menu=1>
5. Birchall J. The international co-operative movement / J. Birchall. – Manchester : Manchester University Press Oxford Road, 1997. – 263 p. – ISBN: 0-7190-4813-0
6. Furlough E. Consumers against capitalism? Consumer cooperation in Europe, North America, and Japan / E. Furlough, C. Strikwerda. – Published in the United States of America by Rowman & Littlefield Publishers, 1999. – 389 p. – ISBN 0-8476-8648-5, 0-8476-8649-3
7. Yamashita T. A Brief Chronicle of the Modern Japanese Consumer Cooperative Movement [Electronic resource] / T. Yamashita // Japanese Consumers Co-operative Union (June 2010). – Accessed mode : http://jccu.coop/eng/aboutus/pdf/a_brief_chronicle.pdf
8. Корсак В. І. Теоретичні аспекти розвитку роздрібних торговельних організацій та їх значення для регіональної економіки / В. І. Корсак // Економічний часопис-XXI. – 2012. – № 5-6. – С. 67–70.
9. Окунева О. В. Моделі сучасного розвитку вітчизняних торговельно-посередницьких підприємств / О. В. Окунева // Економічний часопис-XXI. – 2012. – № 3-4. – С. 59–63.
10. Алієва Х. Реформування організаційно-правових форм сільськогосподарського виробництва в Україні та Російській Федерації (порівняльно-правовий аналіз) / Х. Алієва // Право України. – 2010. – № 1. – С. 223–229.
11. Гайдук І. О. Вплив ринкової економіки на структуру фінансових ресурсів підприємств / І. О. Гайдук // Вісник Львівської комерційної академії. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – Вип. 34. – (Серія економічна). – С. 7–11.
12. Куцик В. І. Стратегічні напрями реформування системи відносин споживчої кооперації / В. І. Куцик, Г. П. Красько // Науковий вісник НЛТУ України : збірник науково-технічних праць. – Львів : РВВ НЛТУ України, 2011. – Вип. 21.5. – С. 259–263.
13. Про споживчу кооперацію : Закон України від 10.04.1992 № 2265-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2265-12>
14. Про кооперацію : Закон України від 10.07.2003 № 1087-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 5. – Ст. 35.
15. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
16. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
17. Програма завершення розмежування і закріплення власності в споживчій кооперації України (Укоопспілки) : Постанова XVIII (позачергового) з'їзду споживчої кооперації України від 19.12.2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.6951.3&nobreak=1>

Стаття надійшла до редакції 22.03.2013

References

1. Bilovol, I. (2002). *Forming of organizational forms and structures of organizations and enterprises management of consumer co-operation system in the conditions of becoming of market relations* (Thesis of Ph.D., Poltava University of Consumer Cooperatives in Ukraine). Poltava, Ukraine (in Ukr.).
2. Panchenko, V. A., & Rybalko-Rak, L. I. (2010). Organizational-prescriptive regulation in control system by quality of organizations of consumer co-operation. *Announcer ZhDTU*, 4(54), 263-267 (in Ukr.).
3. *Strategy of development of consumer co-operation of Ukraine for 2004-2015 years* (2004). Kyiv: Ukrainian Cooperative Union (in Ukr.).
4. *About Programme of further reformation of consumer co-operation in Ukraine* (2012). Retrieved from <http://www.licasoft.com.ua/index.php/component/lica/?href=0&view=text&base=1&id=1235091&menu=1> (in Ukr.).
5. Birchall, J. (1997). *The international co-operative movement*. Manchester: Manchester University Press Oxford Road.
6. Furlough, E., & Strikwerda, C. (1999). *Consumers against capitalism? Consumer cooperation in Europe, North America and Japan*. Published in the United States of America by Rowman & Littlefield Publishers.
7. Yamashita, T. (2010). *A Brief Chronicle of the Modern Japanese Consumer Cooperative Movement. Japanese Consumers Co-operative Union*. Retrieved June 2010, from http://jccu.coop/eng/aboutus/pdf/fa_brief_chronicle.pdf
8. Korsak, V. I. (2012). Theoretical aspects of development of retail trade organizations and their value for a regional economy. *The Economic Annals-XXI Journal*, 5-6, 67-70 (in Ukr.).
9. Okuneva, O. V. (2012). Models of modern development of domestic trade-intermediary enterprises. *The Economic Annals-XXI Journal*, 3-4, 59-63 (in Ukr.).
10. Alieva, Kh. (2010). Reformation of legal forms of agricultural production in Ukraine and Russian Federation (comparatively-legal analysis). *Right of Ukraine*, 7, 223-229 (in Ukr.).
11. Haiduk, I. O. (2011). Influence of market economy on the structure of financial resources of enterprises. *Announcer of the Lviv Commercial Academy*, 34, 7-11 (in Ukr.).
12. Kutsyk, V. I., & Krasko G. P. (2011). Strategic directions of reformation of the system of relations of consumer co-operation. *Scientific Announcer of NLTU of Ukraine*, 21.05, 259-263 (in Ukr.).
13. *About consumer co-operation*. Law of Ukraine. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2265-12> (in Ukr.).
14. *About co-operation*. Law of Ukraine (2004). *List of Verkhovna Rada of Ukraine*, 5, 35 (in Ukr.).
15. *Civil Code of Ukraine*. Law of Ukraine (2003). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (in Ukr.).
16. *Economic Code of Ukraine*. Law of Ukraine (2003). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (in Ukr.).
17. *Program of completion of differentiation and fixing of property in consumer co-operation of Ukraine* (2000). Retrieved from <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.6951.3&nobreak=1> (in Ukr.).

Received 22.03.2013

УДК 338.45

Ю. В. Лимичаспірант, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку» НАН України, Київ, Україна
Lymych_Y.V.87@mail.ru

ОПТИМІЗАЦІЯ МОДЕЛІ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Анотація. У статті запропоновано модель, яка дозволяє формалізувати процес інноваційно-інвестиційного планування й обліку ризику виробничої діяльності у промисловості. Автором розроблено схему імітаційної моделі формування інноваційно-інвестиційної програми галузей промисловості.

Ключові слова: макроекономічне регулювання, інноваційно-інвестиційне планування, імітаційна модель, національна промисловість.

Ю. В. Лымыч

аспірант, Інститут економіки природопользования и устойчивого развития НАН Украины, Киев, Украина

ОПТИМИЗАЦИЯ МОДЕЛИ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ НАЦИОНАЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Аннотация. В статье предложена модель, которая позволяет формализовать процесс инновационно-инвестиционного планирования и учета риска производственной деятельности в промышленности. Автором разработана схема имитационной модели формирования инновационно-инвестиционной программы отраслей промышленности.

Ключевые слова: макроекономическое регулирование, инновационно-инвестиционное планирование, имитационная модель, национальная промышленность.

Yuliya LymychPost-Graduate Student, Institute of Environmental Economics and Sustainable Development
of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kiev, Ukraine

OPTIMIZATION OF MACROECONOMIC REGULATION OF THE INNOVATIVE-INVESTMENT OPPORTUNITIES MODEL IN THE NATIONAL INDUSTRY

Abstract. Purpose. Improvement of market economy requires new innovation organizational and economic forms of managing the development of the national industry on the investment basis. Declining competitiveness of industrial enterprises in Ukraine is largely due to the fact that most of them use the outdated equipment and technologies, not enough innovations and investments and financial support for their development. It results in, increasing the technical and technological Ukraine's industry lag from foreign competitors. In this connection the competitiveness of domestic industry and overcoming technical and technological gap are impossible without activation of investment and innovation processes at the national level and development of an optimal model of macroeconomic regulation of innovation and investment opportunities of the national industry. **Results.** There has been offered the model, which allows formalizing the process of innovation and investment planning and accounting of risk production activity in the industry. The author has developed a scheme simulation model of innovation and investment program industries. **Conclusions.** The proposed algorithm of forming the model of the formation of national innovative investment system based on simulation allows to determine the most preferred option of its formation from the a number of innovation and investment strategies and conditions for the development of the national industry. Creation and implementation of innovation and investment system of managing industry development are seen as an innovative investment project. The calculations of effectiveness indicators are offered to be carried out on modified dynamic indices.

Key words: macroeconomic regulation; innovation and investment planning; simulation model; the national industry.

JEL Classification: E22, E27, E62, L50, L59